

Monumentnummer*: 519840

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82679/71

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Leeuwarden
Locatieomschrijving Westerparkwijk

Kadastrale gemeente* Leeuwarden
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6190

Omschrijving**

Inleiding

VILLA, in 1927 door architectenbureau Gros en Heldoorn ontworpen in Interbellum-architectuur aan de Harlingerstraatweg, de oude uitvalsweg die aanvankelijk aan het eind van de negentiende eeuw aarzelend, maar vanaf de jaren twintig van de twintigste eeuw in toenemende mate bebouwd werd met villa's en herenhuizen.

Het huis is in 1927 gebouwd in de tuin van de villa op nummer 11 dat meer dan een generatie eerder was gebouwd voor een telg uit het Wassenaar-geslacht dat grote boerderijen tussen Leeuwarden en Jelsum bezat: de eveneens beschermde, alle omstreeks 1890 gebouwde boerderijen Vijverzathe en Haskerzathe onder Jellum en de naamloze op Mr. P.J. Troelstraweg 193 boven Leeuwarden. Het nieuwe huis Harlingerstraatweg 9a is voor weduwe Tryntje Wassenaar-Hilarius gebouwd die er met een zoon ging wonen. In de achtergevel is naast de openslaande deuren de gevelsteen te vinden: `De Eerste Steen gelegd door Joh. Wassenaar 21 maart 1927'. De volgende bewoners hebben de villa in haar oorspronkelijke vorm en inrichting gerespecteerd.

Het oeuvre van de omstreeks 1930 enkele jaren samenwerkende architecten J.B. Gros en G.A. Heldoorn dat zowel in de woningbouw als voor winkels en andere bedrijfsgebouwen enkele opmerkelijke resultaten bevat, heeft sterk geleden van verbouwingen en sloop. Op deze villa is buitengewoon zorgvuldig gepast en zij kan gelden als een kenmerkend voorbeeld van wat dit architectenkoppel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vermocht.

Omschrijving

EXTERIEUR: Blokvormig huis met een sterke asymmetrische detaillering. Twee bouwlagen hoog en voorzien van een hoge schildkap, op een nagenoeg vierkante plattegrond met aan alle zijden erkerachtige uitbouwsels. Het muurwerk is gemetseld van sterk gemêleerde tot gesinterde, dieprode baksteen. Van de aan de achterzijde iets uitgebouwde zijkamer is het muurwerk een nuance donkerder, gevolg van het selecteren van meer gesinterde steen. Alles in Vlaams verband verwerkt met diepe lintvoegen. Aan weerszijden van de toegang en de erker bloembakken van licht gemêleerde bruinrode baksteen, zonder verdiepte voegen. Vele verfijningen in het metselwerk, zoals koppenlagen op de borstweringen en boven de vensters, maar vooral de tweeëneenhalve steen hoge waaier om de rondgesloten ingangspartij en de als zware pilaster uitgewerkte hoek aan de noordwestzijde met om de drie lagen een uitspringende laag. De gevel heeft mede expressie gekregen dankzij de in- en uitspringen kozijnen. De hoge schildkap met bescheiden tweelichtskapellen aan voor- en zijkanten is gedekt met blauw geglazuurde Hollandse golfpannen. Aan de oostzijde is een hoge schoorsteen uitgemetseld. De kap heeft een fors overstek en is voorzien van zinken mastgoten. In de voorgevel is aan de westzijde een trapeziumvormige erker van twee lagen uitgebouwd, beneden met bovenlichten voorzien van glas-in-lood. De iets in oostelijke richting uit het midden verschoven ingangspartij met hardstenen stoep is rondgesloten en bevat een deur voorzien van een in horizontaal lijstwerk opgedeeld licht. Een iets gebolde schijf accentueert de decoratieve asymmetrie. Op de overgang van het gewone metselwerk naar de waaier om de deur twee uitspringende blokjes van zandsteen. Boven de deur een aan vier stangen aan een onder de goot uitstekende balk hangende, schuitvormige buitenlamp in Art Déco vormen; de decoratieve kansen van de constructie zijn ten volle benut. Op oostelijke hoek van de verdieping twee venstergeledigen van de lichtpui van het trappenhuis, dat in de oostelijke gevel met vier venstergeledigen doorloopt, waarvan de achterste ook nog onderlichten hebben en van een bloembak op consoles voorzien is. Al die bovenvensters zijn voorzien van glas-in-lood met steeds aan de rechterzijde een decoratieve strook met rood en geel glas. De oostelijke zijgevel overigens op de begane grond voorzien van kleine garderobe- en toiletvensters en een kruisvenster voor de keuken. Aan de achterzijde de iets uitgebouwde bijkeuken die met muurpenanten, een uitstekend balkje en overstekende goot geaccentueerd is. Hoog in die zijgevels de bovenlichten van de badkamer. De westelijke zijgevel bevat aan de voorzijde beneden en boven enkelvoudige staande vensters met glas-in-lood bovenlichten; boven even voorbij het midden een dubbel venster in deze vorm en helemaal achter een rechthoekige erkeruitbouw met een smal venster met glas-in-lood bovenlicht aan de voorzijde en een lint van drie bovenlichten aan de zijkant. In de achtergevel heeft de salon openslaande deuren met zij- en bovenlichten, de laatste weer met glas-in-lood. De uitgebouwde zijkamer die voor de verdieping een balkon vormt, heeft openslaande deuren met glas-en-lood bovenlichten en kleine, hooggeplaatste lichten in de zijgevels. Op de verdieping een breed venster met zij- en bovenlichten; bij het balkon openslaande deuren met zijlichten. Beneden aan het huis verbonden pergola met zitbank en betegeld terras, een bloembak in het midden en aan de andere zijde een plat afdak als overdekte verbinding met de van een tentdak voorziene garage.

INTERIEUR: De interieurs zijn nog in originele staat. De badkamer is alleen gemoderniseerd. Op de begane grond kamers en suite: schuifdeuren met kleine roeden en kasten aan weerszijden. In de kamers lijsten aan de wanden ter hoogte van de bovendorpels van de deuren, opdat op die stevige randen de collectie schotels en borden konden worden uitgestald. Alle deuren - ook elders in de woning - hebben in lijstjes gevatte lichtjes met glas-in-lood; enkele met brut glas. Ze zijn beplaat en aan de onderzijde van vierkante klosjes voorzien. Vrijwel alle deuren bezitten de oorspronkelijke bakelieten krukken. In de voorkamer een strakke, overhoeks geplaatste marmereen haard; verder in het hele huis centrale verwarming. Aan de achtersalon een betimmerde erker met bank en kastjes;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

lichtschepping van een zijlicht en glas-in-lood bovenlichten in roze en paars. Keuken met oorspronkelijke inrichting: granito aanrecht met kastjes en met keukenkast met beneden gesloten en boven van glas voorziene deurtjes. Achter de vestibule aan de oostzijde de (trappen)hal met naast de entree garderobe met toilet. Ruime en door grote glas-in-lood vensterpartij overvloedig verlichte trap met bewerkte leuning. Boven een ruime overloophal naar vier kamers en de (gemoderniseerde) badkamer. Zeer grote, niet tot kamertjes verbouwde zolder.

WAARDERING

De villa is van algemeen historisch, architectuurhistorisch en architectonisch belang

- vanwege de historische samenhang met de andere bouwopdrachten van de welgestelde boerenfamilie Wassenaar;
- vanwege de prominente plaats die het gebouw inneemt in het oeuvre van het architecten Gros en Heldoorn;
- vanwege de verzorgde Interbellum-architectuur met zowel uit- als inwendig verrassende decoratieve elementen in expressionistische trant en Art Déco stijl;
- vanwege de hoogst zeldzame mate van gaafheid van het exterieur en vooral van het interieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis